

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri a
datum naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 10—, za izo-
menstvo D 15—, dostavljen na dan
D 11—, za izmenstvo D 10—
izven po depozitu.

Naveda se pri upravi "TABOR"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslaniha plačana v gotovini.

Cena današnje številke Din 1—

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 22.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priloge doma. Tele-
fon št. 24. — SPS postnovočno
vredn. iznos 11.781.

Na naročila, ki so dostavljena na po-
što, — Recepti po pošti.

Naslov

Maribor, torek 13. aprila 1926.

Leto: VII. — Številka: 82.

Značilno

Maribor, 12. aprila.

Zgodilo se je, kakor je že navada, da je vodilni politik samostojne demokratske stranke dr. Zerjav napisal za velikonočno številko »Jutra« primeren velikonočni uvodnik. Zgodilo se je, kakor doslej ni bila navada, da je ljubljanski škof na ta političen uvodnik znanega politika odgovoril na samo Veliko soboto, ko se je pripravil na Vstajenje Učenika ljubezni in miru, z zolčljivim člankom, ki ga je objavil političen list »Domoljub«. Članek je podpisan s škofovskim podpisom, kakor se podpisujejo pastirski listi in razni važni škofovski odloki, kar izrecno kaže, da je hotel škof povdariti, da govori kot cerkveni dostojanstvenik.

Mi se ne bomo dalje vmešavali v samo polemiko; treba pa je konstatirati to dejstvo, ker je za naše politične razmere jako značilno. Doslej se namreč ni dogajalo, da bi škof v takem tonu polemiziral s politiki in političnimi listi, kakor to počne v zadnjih dneh ljubljanski škof. Kajti doslej se je smatralo i pri nas i v drugih deželah vsaj za neprimerno, da se višji cerkveni dostojanstveniki eksponirajo v vsakdanji politični borbi. Za škofovski prestiž je tako udeleževanje vrlo delikatno, če pa se vrši v stilu ljubljanskega škofa, tudi odločno. Ti značilni pojavi kažejo, da se je ali katoliška cerkev pri nas eksponirala za določen političen program in smatra, da oni, ki mu z z. člana cerkve obvezno ubogljivostjo ne sledi, niso več katoliki, ali pa katoliški škof v Ljubljani postopa na lastno pest in eksponira cerkev za politiko. Seveda je druga možnost stvar cerkve same, t. i. Vatikana, ki v tej strogo centralistični svetovni organizaciji odločuje. Prva možnost pa je iz kat' exohen politično vprašanje, ki zanima nas vse. Zanima nas tembolj, ker vidimo, da izmed katoliških škofov v Jugoslaviji ljubljanski škof edini (do neke mere tudi sarajevski) nastopa s tako odločno in borbenostjo zoper politične nasprotnike one stranke, ki si prisvaja katoliško ime. Ali je v Sloveniji odnošeno v ljubljanski oblasti katoliška cerkev najbolj ogrožena? Je-li tam morda največ krivost, svobodomislecev, framasonov, krivovercev, razkolnikov ali bogisvadi koga še? Ali je tam moralno propadla in najbolj vidno? Ali se tam odločujejo na vse katoliške merodajne vprašanja: na razmerje med katoliško cerkvijo in državo, vprašanje verouka, samostanov, zakonske neločljivosti i. t. d. So-li tam na delu boljševiki, ki nameravajo postaviti na stolčni napis — kakor v Kremlju — »Vera je opij naroda«?

Nič od vsega tega. Razmere so take kot drugod. Ločitev po svetovnih nazorih je tako rahla, da ob današnji brezbriznosti za kulturo sploh ne pride v poštev. Samostojni demokrati so svobodomiselnja stranka, vendar pa to ni izdaleč ne pomeni kakšnega brezboštva ali proticerkvenega razpoloženja. V njihovih vrstah so mnogi verni katoliki poleg ljudi, ki imajo najrazličnejša osebnostna naziranja. Tako je povsod, v vseh delih države, kjer biva katoličani. Na Hrvaškem pripadajo demokratski stranki tudi katoliški duhovniki, ki, kakor so katoliški duhovniki v radičevski, federalistični in v drugih strankah, kjer nimajo sede poleg osebnih ateistov, deistov, materialistov, spiritualistov itd. itd. — v kolikor si politični ljudje dandanašnji sploh tarejo glavo s takimi problemi. Tam katoliški duhovniki sodelujejo v raznih političnih listih in baš za letošnjo Veliko noč je objavil zagrebški mestni župnik lep velikonočni članek v nekem zagrebškem dnevniku, ki sicer prinaša sestavke, kateri so v protislovju s katoliškimi dogmami, papežskimi enciklikami in moralnimi nauki.

Zakaj se cerkev baš na Slovenskem tako eksponira in po vsej sili izživa kulturne kampa? Na to vprašanje je Vatikan

Skupščinske volitve na obzoru?

Svetozar Pribečević in Stjepan Radić o novih volitvah.

BEOGRAD, 12. aprila. Politichen položaj se bistveno ni izpremenil. Včeraj in danes posvečajo vsi politični krogi pozornost trem političnim zborovanjem, ki so jih imeli voditelji SDS Pribečević, voditelj demokratov Davidović in Stjepan Radić. Pribečević je v svojem govoru naglasil, da sedanja vlada nima življenjske moči; sedanja kriza je globoka in resna in jo morejo rešiti samo nove volitve. Če bi padla sedanja vlada, ji nebi mogla slediti nobena, ki bi lahko delala s skupščino. Radi tega je treba vprašati ljudstvo kakšno vlado hoče imeti.

Tudi Stjepan Radić je na svojem zborovanju v Pakracu govoril o možnosti novih volitev in je naglasil, da bodo šli radikali z roko v roki z radičevci v volilni boj. Povdaril je tudi, da so potrebne nekatere spremembe volilnega zakona.

Izročitev kraljevega meča Ljubljanskemu Sokolu

BEOGRAD, 12. aprila. V gledališču je bilo včeraj ob 3. uri popoldan svečano podano prehodno darilo kraljevi meč, ki ga bo dobila vsako leto zmagovalna vrsta Jugoslovenskega Sokola. Meč si je letos priborila vrsta »Ljubljanskega Sokola«. Predal ga je Saveznemu starosti sam kralj v prisotnosti ministrskega predsednika Uzunovića in vojnega ministra Trifunovića ter drugih dostojanstvenikov. Starosta J. S. S. Gangl je v imenu Sokolstva izjavil, da meč ne bo nikdar omadeževan, kvečjemu s sokolsko krvjo, če bo to zahtevala domovina.

Pobuna v Solunu ni zadušena?

Plastiras na čelu vstaškega gibanja? — Sporazum z bivšim kraljem Jurijem?

ZAGREB, 11. aprila »Obzor« poroča, da je ministrstvo zunanjih zadev prejelo od našega atenskega poslanstva poročilo, da se general Plastiras nahaja v Vodenu. Vstaja še ni udušena, ampak se je razširila na vse grške garnizije. General Plastiras, ki je privedel Grčijo do republike, bo kmalu gospodar cele Grške. Za Plastirasa se posebno ogreva mornarica.

Pravi, da se je Plastiras nedavno sporazumel z ekskraljem Jurijem.

Vulkan na Kamčatki.

Moskva, 11. aprila. Vulkan Avčaski pri mestu Petropavlovsk na Kamčatki je začel dne 28. marca zopet bruhati. 1000 km na okoli se tresejo tla. V vulkanu se dogajajo močne eksplozije in težko kamenje leti daleč naokrog. Mesto Petropavlovsk je zavito v oblake dima, vendar pa ni ogroženo. Tudi človeških žrtev doslej še ni bilo.

dolžan odgovora. Dokler ne bomo slišali besede z merodajnega mesta, moramo smatrati, da je nastop ljubljanskega škofa samo eden izmed znakov, da SLS propada in v tem propadanju pošilja v boj tudi svojega pristaša in soustanovitelja — škofa Jegliča. Svar je namreč ta-le: Za katoliško cerkev obstoji država SHS kot ena celota in če hoče urediti svoje odnose in zaščititi svoja verska načela, v kolikor jih lahko zaščiti z državno zakonodajo, se mora sporazumeti z vsemi političnimi faktori, ki odločujejo, ne glede na njih versko ali politično pripadnost. Le-ti pa so odločno zoper klerikalizem, t. j. zoper odločevanje cerkve v političnih vprašanjih, zoper neustojnost proti dru-

volilni teror je treba kaznovati s smrtjo pravtako se morajo obsoditi na smrt oni, ki bi kradih kroglice. Dalje je v svojem govoru branil Uzunovićevo vlado in povdarjal, da je denar, ki ga izda ljudstvo za vojne namene, koristno naložen, ker ima ljudstvo od tega samo koristi.

BEOGRAD, 12. aprila. Včeraj in danes se je vodja radikalne stranke Pašić posvetoval s svojimi političnimi prijatelji in pristaši. Vest, da se je seja širšega glavnega odbora NRS preložila na nedoločen čas, je neosnovana. Na seji, ki bo najbrže 22. t. m. se bo razčlaševalo vprašanje strankarske discipline. Pašić je tudi za to, da posebna parlamentarna komisija preišče delo ministrov prejšnjega režima RR. V Beogradu se je namreč razširila vest, da so si radičevci zelo dobro založili iz državnih sredstev svoj strankarski volilni fond. Radičevci so namreč popolnoma pripravljeni na bližnje volitve.

Italijanske finance in sveto leto.

Rim, 11. aprila. Kakor cenit finančno ministrstvo, so tujci, ki so obiskali Italijo v lanskem jubilejnem letu, izdali v Italiji 3 in pol milijarde lir.

Francoska vojna mornarica v sovi. lukah.

Moskva, 11. aprila. Tukajšnji francoski poslanik Herbert je naznanil sovjetski vladi, da bo tekom letošnjega poletja del francoske vojne mornarice obiskal Sebastopol, Odeso in Leningrad. Sovjetska vlada je že izdala navodila za slovesen sprejem.

BORZA

ZURICH, (Avala), 12. aprila. (Izvirno). Beograd 9.125, Paris 17.75, London 25.20 Newyork 518.125, Milan 20.835, Berlin 123.375, Praga 15.35, Dunaj 73.075, Budapest 0.00725, Bukarest 2.14, Sofija 3.75.

Darujte knjige za Jugoslov. Matico

Potrebujemo jih zabrate — tam preko Sprejema se v Mariborski tiskarni (v knjigovodstvu).

Poslanec dr. Pivko v Prekmurju in Murskem polju

V nedeljo 11. t. m. se je vršil dopoldne v Murski Soboti v prostorih g. Turka krasno obiskani občini zbor srezke organizacije SDS za srez Murska Sobotica. Izven na občini zborih krajevnih organizacij izvoljenih delegatov, ki so bili polnoštevilno zastopani, so prispeli iz celega sreza Murska Sobotica tudi vabljeni zaupniki, nad 100, ter se je tako srezki občini zbor razvil v lepo zborovanje, ki je bilo kvalitativno in tudi kvantitativno lepše nego marsikatero dosedajno. Navzoči so bili tudi delegati iz bližnjih organizacij sreza Dol. Lendava (Belfinci, Bratanci in Izakovci). Predsednik srezke organizacije notar Koder je z veseljem konstatiral veliko udeležbo celega sreza in po-

gim konfesijam itd. Zato je klerikalna stranka v Jugoslaviji osamljena, kar v prejšnji katoliški državi ni bila. Smatramo tedaj, da bo morala cerkev sama likvidirati klerikalizem in se politično nevtalzirirati. Tudi v vrstah SLS prodira prepričanje, da politično ne bo nič doseglja, zato pa skuša sedaj še s kulturnim bojem izsiliti kar največ in od Vatikana i od Beograda. Toda vse to je jalovo. Vatikan bo moral spoznati, da v Jugoslaviji tudi to ne bo uspelo. Prejalslej mora zmagati v jugoslov. delu katoliške cerkve Strossmayerjev duh mesto Mahničevega jezuitskega duha. S tega vidika se nam zdijo najnovejši nastopi škofa Jegliča le obupno iskanje smrti in rešitve.

Dnevna kronika

— Gibanje SDS v mariborski oblasti. V nedeljo 11. tega m. popoldne se je ustanovila nova organizacija SDS v Bakovcih (srez Murska Sobotica). — Podrobno poročilo še objavimo. — Občni zbor k. o. Ivanjkeci je v sredo 14. t. m. Udeležil se ga je poslanec dr. Pivko. — Sestanek SDS v Limbušu je v torek 20. t. m. in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, v soboto 17. t. m.

— Delavsko predavanje v Sladkem vrhu. Za nedeljo 11. t. m. je Samostojno strok. delavska Unija v Sladkem vrhu napovedala za svoje člane predavanje o zakonu o zaščiti delavstva. Ker je tovarna večina delavstva komandirala na delo, je bila udeležba žal mala. Predaval je g. Urbančič iz Ljubljane in je tudi dal pojasnila na razna vprašanja, ki so mu jili stili zborovalci. Veliko je bilo zlasti pritožb glede tega, da se delavstvo sedaj že dolgo časa nedeljuje za nedeljo sili na delo. Delavstvo si želi večkrat takih predavanj.

— Češkoslovaška za odpravo vizumov. Češkoslovaška vlada bo na mednarodni konferenci za potne predpise, ki se bo vršila v maju v Ženevi, predlagala, da vse države, ki se udeležijo te konference, odpravijo vizume in upeljejo enotno identitetne karte.

— Boji za Peking. Za kitajsko glavno mesto Peking se je začel hud boj. Proti vladnim četam se bore uporniške, ki jih podpirajo tudi ruski beli gardisti. — Boji se bodo odložili v prihodnjih dneh. Za veliko kitajsko državo bo njihov izid sigurno zelo pomemben.

— Političen položaj se spreminja v toliko, v kolikor je Nikola Pašić poiačil svojo akcijo zoper Uzunovićevo vlado. Pašić napenja vse sile, da vrže svoja dva največja nasprotnika: Ljubo Jovanovića in Stjepana Radića. Seja radikalnega glavnega odbora, ki bi se imela vršiti dne 17. t. m., je bila preložena in se bo vršila nekaj dni kasneje. Na tej seji se bo baje odločila Jovanovićeva usoda. Krogi, ki stoje blizu Nikoli Pašiću, zatrjujejo, da bo Lj. Jovanović z nekoliko svojih pristašev vred izključen iz stranke. Kampanja proti Stj. Radiću se nadaljuje na vsej črti. — Radikalno glavno glasilo »Samouprava« je objavilo oster napad nanj, ker smatrajo za začetek odprte akcije radikalov zoper Radića. Vse kaže, da bo Uzunovićeva vlada prav kratka in da bo izbruhnila dalekosežna in težka kriza že v najbližnjem času.

zdravil zlasti tudi navzočega poslanca dr. Pivka, katerega so zborovalci pristržno aklamirali. Predsednik je podal na to pregledno poročilo o delovanju srezke organizacije v minulom letu. Povdaril je zlasti, kako se je od zadnjega občnega zbora izpolnilo marsikaj, kar je na svojem lanskem občnem zboru srezka organizacija v resolucijah postavila kot svoje zahteve in za kar se je pozneje potom strankinih zastopnikov borila. Med drugim omenja znižanje, deloma celo odpravo carine na žvino, dalje ustanovitev kmetijske šole v Rekičanu, dalje borbo za obstoj gimnazije v Murski Soboti, borbo za ukinitve carine na žito sezonskih delavcev itd. Srezka organizacija obsega danes 9 krajevnih organizacij z 712 organiziranimi člani. To število se bo pa v doglednem času znatno pomnožilo. Pripravljen je že teren za osnivanje organizacij v Bakovcih, Dol. Slavečih, Gor. Slavečih, Kuzdobljanju, Bodoncih itd. Za funkcionarje srezke organizacije so bili izvoljeni: predsed. ponovno notar A. Koder, podpreds. pos. in trg. Stefan Perkič ml. iz Gradišča, tajnikom trgovec in pos. Lud. Brumen, blaginikom pos. Stefan Husar iz Kupšinec. Kot delegati za oblastni zbor so bili izvoljeni: župan Aleksander Kuhar iz Pucincev, pos. Josip Kocet iz Sel in pos. Jožef Smodiš iz Gor. Petrovc. Kot zastopnika srezke organizacije v oblastnem odboru notar Antoh Koder in pos. in gost J. Gergar iz Križevca, kot delegata za bodoči

državni kongres stranke ravnatelj Vagaja in župan Matija Kočar iz Skakovec.

Poslanec dr. Pivko je ob napeti pozornosti delegatov v nad enournem govoru podal sliko sedanjega položaja, ter je zlasti ožigosal nepoštenost politike radikalne stranke. Zborovalci so ponovno g. poslancu pridelili prisrčne ovacije. — Koncem zborovanja so se sprejele soglasno sledeče resolucije: 1. Srežki zlor SDS izreka svoje popolno zaupanje vodstvu stranke, posebno predsedniku Svetozarju Pribečeviću ter voditeljski slovenske demokracije poslancema dr. Pivku in dr. Žerjavu, ki vodijo naš narod neustrešno v življenje svobode, bratstva in enakosti in s tem v boljšo bodočnost. 2. Zlor zahteva izjednačenje direktnih davkov in davčne uprave, ter odpravo vseh onih davkov, katerih Srbija ne plačuje. 3. Zahteva podporo produktivnim slojem s cenitimi državnim kreditom v večji meri kakor do sedaj; ta kredit se naj da tudi onim, ki žele graditi poslopja in s tem omogočijo zaslužek našemu obrtniku in tudi našemu kmetu. 4. Zahteva revizijo taksnega zakona po strokovnjakih iz prečanskih krajev; predvsem se naj odpravi vse pristojbine pri pogodbah, s katerimi izročajo stariši svoje premoženje svojim otrokom še za živa in to vsaj v obliki, da se izjednačijo dedne pristojbine s pristojbinami pri izročitvah za žive. 5. Zahteva oživotvorenje ljudske samouprave potom izvedbe oblastnih, srežkih in občinskih volitev, sledijo posebno tudi v Primorju. 6. Zahteva izboljšanje državne uprave vsaj na nivo, kakoršen je bil v prečanskih krajih pred vojno. Zborovanje je bilo po 2 in polurnem poteku med splošnim navdušenjem zaključeno.

Popoldne ob 3. uri se je vršil v Križevcih na Murskem polju občni zbor srežke organizacije za srez Ljutomer, v prostorih gostilne Hauptman. Dvorana je bila polna delegatov iz vseh občin celega sreza, katerih se je zbralo mnogo nad 100. Ko je predsednik dr. Stanjko otvoril zbor in pozdravil navzočega posl. dr. Pivka, so mu zborovalci pridelili iskrene ovacije. Poslanec je v nad enournem govoru pojasnil položaj. Govoril je tudi oblastni tajnik SDS Spindler. Poročila o delovanju srežkega odbora v minulemu letu sta podala predsednik dr. Stanjko in tajnik Franc Lubej, ter se je končno srežki odbor konstituiral sledeče: predsednik dr. Marko Stanjko iz Ljutomera, podpreds. Franc Cmrk, pos. iz Verzeja, tajnik Franc Lubej iz Ljutomera, blaginik pos. Anton Štuhec iz Križevca. Izvolili so se tudi ostali delegati po Statutu. V najbližnjem času se ustanove nove organizacije v Stari cesti, Mali Nedelji, in Zbigovcih. — Zbor se je soglasno priključil resolucijam, ki jih je dopoldne sprejel srežki zbor v Murski Soboti.

Velesejem v Bazlu

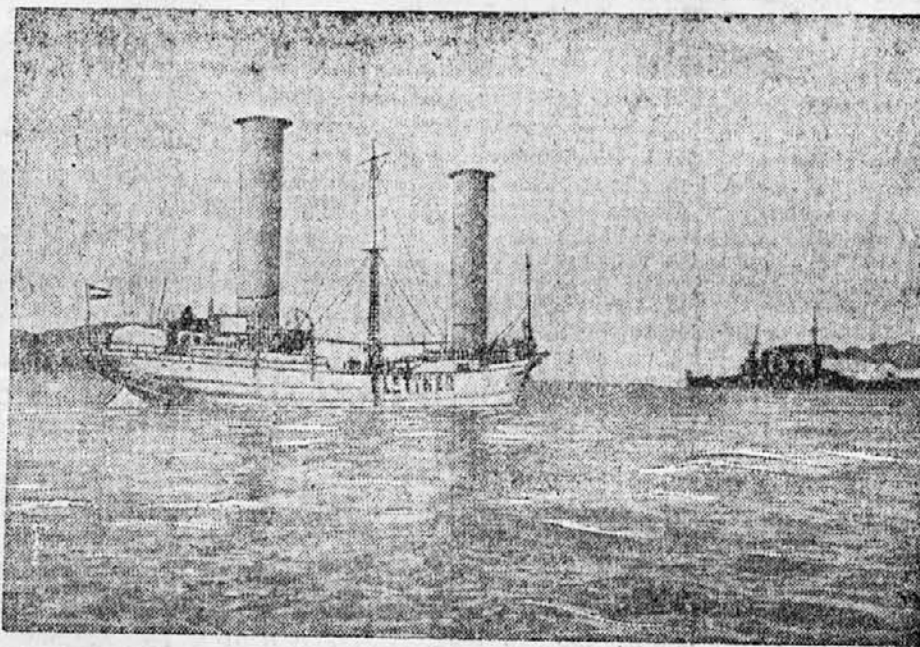
Od 17.—27. t. m. se bo vršil v Bazlu (Švica) X. vzorčni velesejem. Semeni ima sicer predvsem nacionalen pomen, vendar pa je

polagoma dobil svetoven sloves, ker nudi uvoznikom in interesentom vseh dežel najboljšo priložnost, da temeljito spoznajo švicarsko produkcijo. Zboljšanje švicarskega gospodarskega položaja se kaže v tem, da cene padajo, radi česar je potrebno opozoriti kupce posebno še na izvrstno kakovost proizvodov in na ugodnosti glede dobave.

Našim gospodarskim krogom priporočamo najtopleje obisk tega velesejma, ki dela reklamo tudi po Jugoslaviji z letaki na postajah, uradih in v javnih lokalih. Na sejmu bodo dobili najugodnejši utis. V Bazlu bodo našli obiskovalci na kupu vse proizvode, ki jih Jugoslavija potrebuje. Trgovske zveze med Švico in Jugoslavijo postajajo vedno tesnejše, a poglavitna naloga bazelskega velesejma je ravno v tem, da pospešuje in vzpostavlja mednarodne zveze na trgovskem in industrijskem polju. Švicarsko blago konkurira danes v ceni in kvaliteti celo z Nemčijo. To dokazuje tudi dejstvo, da so IX. velesejm posetili kupci 32 držav. Posledice ogromnega požara l. 1923, so popolnoma odstranile in zgrajene so velike sejmske palače, ki v vsem odgovarjajo potrebam modernih sejmov.

Obiskovalci letošnjega velesejma dobe legitimacije za brezplačen poset sejmskih prostorov pri upravi bazelskega velesejma, pri švicarskih trgovskih zbornicah ali pa na švicarskem konzulatu v Zagrebu. Obiskovalci dobe švicarski vizum za polovično pristojbino. Legitimacije rabijo tudi za ugodnosti na švicarskih železnicah. Natančnejše informacije daje brezplačno švicarski konzulat v Zagrebu, preradovičeva ul. 24. Tel.-interurb. 4—39.

Rotorna ladja odplula v Ameriko

31. marca je odplula Fletnerjeva rotorna ladja »Baden-Baden« iz Kiela v Ameriko. Ravnatelj Fletner je imel pred njenim odhodom govor o razvoju rotor-

ne ladje. V ozadju slike se nahaja linijska ladja »Hessen«, katero je rotorna ladja prvo srečala v vodah Severnega Severnega morja.

Mariborske vesti

Maribor, 12. aprila.

Higijena in promet z avtobusom

Kaj sodi zdravnik o tem vprašanju.

Prejeli smo in priobčujemo:

V poslednjem času se pojavljajo vesti, da se bo v Mariboru kot nadomestilo za električni tramvaj vpeljal promet z avtobusom.

Proti tej nakani je treba s stališča higijene vložiti najostrejši protest.

Nikakega dvoma ni, da so v cestnem prometu vsa avto-vozila največji škodljivci ljudskega zdravja. Treba samo pogledati, kakšne oblake prahu potegne sleherni avto za seboj. Sedaj pa naj pride še takšni nestvor z rednim povratkom vsakih 10 minut v eni in isti smeri in seveda samo po najprometnejših predelih mesta. Ali si je mogoče misliti večjo nadlego za naša sopila kot je takšen avtobus? Kdor ne verjame, naj pogleda za avtobusom, ki vozi med Mariborom in Plujem, kadar v prav zmerem tempu vozi od glavnega kolodvora v smeri k Veliki kavarni. Ko ni ravno dežja in že 24 ur po dežju so vse ceste polne prahu, ki ga gumijevi obroči takega avtobusa igraje potegnejo v zrak, tako da se za vozilom vleče ogromen oblak prahu.

Kolikokrat so časopisi že protestirali radi pometanja ulic ob baji neprimernih urah. Toda kaj je metla takega ubogega flegmatičnega pometalca proti neštetim drvečim avtomobilom? Seveda, tisti oblaček prahu, ki ga naredi uboga para cestni pometal, je vsem v nadlego in vsako-

gar bode v oči. Vrtinči prahu, ki se vlečejo za avtomobili, pa so čisto nedolžni, ker izpod avtomobila sleherni bacil skoči na vas v fraku in cilindru, ni prolekar temveč je v vsakem pogledu nobel in zatoj absolutno neškodljiv.

Če kdo misli, da pisec teh vrstic zato zabavlja na avtomobile, ker takšnega vozila sam nima, je v zmoti.

Razvoj privatnega prometa z avtomobili se ne da omejiti. Toda redni promet z avtobusom po naših cestah se mora s stališča higijene ožigosati kot skrajno škodljiv in ljudskemu zdravju nevaren.

Dr. Fr. T.

Op. ure d. Kakor znano, je mariborska občina za sedaj naročila avto-omnibuse zgolj za promet z okolico.

—□—

Koncert Gidie Buccarini

Na gledališkem odru sicer nismo imeli pred seboj svetovne pevke, kakor so to napovedali plakati in reklamne notice, pač pa pevko prav dobrih kvalitet, ako nekaterih posebnosti ne jemljemo v poštev. Glasovni obseg je običajen, kakor pri koloraturnih sopranistih, zvočnost materijala pa je hila gotovo kedaj večja. Pevka dokazuje temeljito bel-canto šolo, koloraturne partije absolvirala z lahkoto in jasno intonacijo. Vzpored je vseboval v pretežnem delu arije »Meyerbeer, Verdi, Donizetti, Puccini, Haendel« ter dve pesni Konjovičevi. Tempi v predavanju so bili bolj mirni, gradacij na dramatsko zamišljenih mestih sicer ni bilo, pač pa so se uporabljale nijanse v estetičnem prednašanju, tako, da se je predvsem v drugem delu vzporeda dosegel lep učinek, kojega je tudi občinstvo pripoznalo z živahnim aplavzom. Pri jezikovno tako pestrem vzporedu pa bi bili pričakovali večjo pažnjo glede besedne kulture. Prav zanimivi sta bili še obe skladbi s spremiljavo flavte (g. Bernard). Pri klavirju (ki je bil topot primeren) je sedel gosp. V. Schönherr, ki je korektno izvršil svojo nalogo. Vsekakor bi bila pevka zaslužila boljši obisk, ker tokrat je bil isti uprav obupno slab. Morda je k temu pripomogel pri nas neobičajni in pretirani način reklame. — H. D.

—□—

II. pedagoški teden v Mariboru

»Pedagoško-didaktičski krožek« v Mariboru priredi v dneh od 12. do vključno 17. aprila 1926 v veliki kazinski dvorani svoj II. pedagoški teden, ki bo razpravljal o duševnem in telesnem razvoju našega otroka.

1. dan, ponedeljek: Dr. Fran Toplak: Dolenček.
2. dan, torek: Dr. Karel Ozwald: Predšolska doba.
3. dan, sreda: Dr. Franjo Žgeč: Šolska doba.

Jules Penar:

Honorina

Sama ni več vedela, kako stara je bila. Večkrat so jo vpraševali, pa se je namenoma motila, tako da naposled sama ni znala natančno, katera letnica je prava. — Dobro poučeni pa so vedeli, da ima najmanj šestinosemdeset.

V zadnjem času se ji je pripetila težka nesreča. Neka njena vnukinja je moralno propadla.

— In prvič v življenju — je rekla Honorina — ne smem dvigniti glave.

Sklonila jo je, kakor bi jo bil kdo udaril. Vse je bila vajena prenašati: težko delo, bedo, skrb in žalost. Mnogo otrok ji je pomrlo: nekateri so izginili brez sledu, nekateri so se ponesrečili, nekateri pomrli od kužnih bolezni, en sin je bil padel na nekem bojišču, vse to je prenesla, ne da bi jo zmedlo, ali sramote ni mogla prenašati. Zbolela je od sramu. Legla je v postelj, izgubila zavest in nikogar ni več poznala. Mislija je, da je konec in si je želela, da bi jo Bog vzel k sebi. Toda prišel je in odšel brez nje in znova je bilo treba živeti. Za delo ni bila več sposobna. Sicer so se rodbine, pri katerih je prala, okoristile z njeno boleznijo in si našle drugo perico. Morala bi se preživljati s prihranki. Čeprav je delala več nego sploh katera ženska na njenem mestu, ni imela niti vinarja.

Edino, kar ji je preostalo, je bilo prosjačenje. — Zdelo se ji je sicer najtežje, vendar pa se je tudi temu privadila...

Zanimala me je — obazoval sem jo in

se pomenkoval z njo. Vedno je potrpežljivo odgovarjala, nikdar ni vpraševala; kakor hitro sem prenehal govoriti, je tudi ona utihnila.

Bila je že tako stara, da je pozabila celo na svoj spol. Ni se zavedala, da je ženska in je često dejala:

— Ko sem bil še mlad, sem bil majhen, toda jako zdrav.

— A kedaj ste se poročili, Honorina?

— Ko sem bila stara štirindvajset let. Lahko bi se bila poročila tudi poprej, ker sem bila dovolj prikupljiva. Hoteli so me, a jaz sem čakala.

— Ali ste takoj imeli otroke?

— Ne: dve leti po poroki sem živela kot gospodična: ko pa sem dobila prvega...

Tu je morala prekiniti, ker je imela cel kup otrok, ki so večinoma pomrli in jih je opaljkovala, naštevala po vrsti, mešala in klicala po imenih. To je običajno trajalo precej časa in je postalo dolgočasno.

— Ali ste ostali poštena?

— To se razume.

— Za časa zakona?

— Za časa zakona in tudi kasneje.

— Kasneje vam ni bilo treba.

— Zakon traja vedno, je dejala Honorina.

— Toda kljub temu se našlejo celo na deželi ženske slabega značaja.

— Dobe se.

— Ali jih prezirate?

— Ne brigam se za nje.

— Ali sovražite koga?

— Koga bi lahko sovražila?

— Pa — svoje sovražnike, ki so vam povzročili gorje.

— Meni ni nič storil kaj žalega.

— Ali ste vi storili komu kaj zlega?

— Hvala Bogu ne. Še tega bi manjkalo... Vendar se mi zdi, da sem sedaj na stara leta pričela zavidati pijance, lenuhe, svoje bližnje...

— Ali se bojite smrti, Honorina?

— Na smrt ne mislim nikdar.

— Mogoče tudi ne boste umrli. Na to šalo so se li zaiskrile oči pod rdečkastimi vekami, toda takoj zopet ugasnile. Nato se je malce zamislila in rekla:

— Dovolj sem se namučila, a sem bila tudi vesela, smejala sem se...

— Vi? Kedaj?

— Pri vaških svečanostih, na svatovščinah, s pericami...

— Čemu ste se smejala, Honorina?

— Smejala sem se, ker sem bila zadovoljna, ker sem se rada smejala in plesala.

— Ali bi sedaj še znali plesati?

— Če ne bi umrl moj vnuk Pjer, in če bi se bil jutri ženil, bi prva vodila kolo, in se smejala, da bi odmevalo...

— Nasmejte se malo, Honorina.

— Ne morem.

— Pokažite mi vendar, kako se smejite.

— Ne gre siloma.

— Zadovoljite me, Honorina. Nasmejte se!

— Naj bo, vam na ljubo se bom nasmejala...

Vzravnila se je, dvignila eno nogo, ploskala z rokama in trikrat siknila.

— Dovedi, Honorina, dovedi!

Iz črnih ust se je videl le en zob, ki je izgledal, kakor kamen na obali kake reke.

— Povejte mi prav iskreno, Honorina: ali verujete v Boga?

— Vernim, toda ne ljubim za več tako.

kot poprej... Zakaj nam jeunlje danes to, kar nam je včeraj dal? Zakaj umirajo mladi poprej kot stari?... Celo moj zadnji vnuk Pjer je že umrl, a jaz še vedno živim...

— Ne jokajte, Honorina, pojdete tudi vi v paradiž za svojim vnukom.

Rekel sem ji: »Ne jokajte!« ali starka je imela solze le v glasu. Oči so ji usahnile, ko ji je umrl Pjer.

Skrčila se je na stolu, zvila roke in se oprla na kolena s komolci. Čez upognjeno glavo sem videl njen grbasti hrbet... sedela je nepremično.

Nič ni bilo opaziti v osamljeni hiši.

Utihihni so skriti murni in ogenj na ognilišču je ugasnil.

Nato je kokoš, ki se je sprehajala po dvorišču, prišla po stopnicah in nekočkrat klicnila v zaprta vrata, zasukala vrat proti oknu, a ker ji ni nič padlo pod ključ, se je vrnila in odšla z dvorišča.

Zastoj je pričakovala mačka, da jo po hrbitu pogladi znana roka. Vohala je po tleh, tožno mijavkala, a kočno je zlezla na podstrežje, odkoder se ni vrnila.

Neko noč so miši pojedle zadnjo drobtinico v shrambi in odšle iz hiše.

Pajki so pričakovali popolnega miru, da bi pričeli presti pajčevine. Enakomerni zvok jih je vznemirjal.

Nenadoma je tudi ura prenehala trkati. Prenehala je iti tako nenadoma, kakor človek, ki umre stoje, je da bi vedel, da je bolan.

Hišno srce ni več utripalo.

Kmetje so odrinili duri in so našli staro Honorino na tleh. Padla je na obraz in umrla.

—□—

4. dan, četrtek: Gustav Silih: Mladeniška doba.
5. dan, petek: Anton Skala: Duševno zaostali otroci.
6. dan, sobota: Dr. Romiro Bujas: O izboru poklica.

Predavanja bodo povsem poljudna ter so namenjena starejšim in vzgojiteljem oziroma sploh vsem tistim, ki jim je pri srcu blagor naše mladine. Začetek predavanj dnevno ob 20. uri.

m Napoved novih prireditev v Ljudski univerzi. Po velikonočnem odmoru bo Ljudska univerza zopet začela delovati. Za četrtek dne 22. t. m. nam napoveduje predavanje slovitega umetnostnega zgodovinarja, profesorja dunajske univerze dr. Strzygowskega »O izvoru in razvoju arhaiske umetnosti« — z mnogimi skoptičnimi slikami, za 23. t. m. pa koncert francoske glasbe. Izvajajo ga Kromer—Michl.

m Iz Glasbene Matice. Prejeli smo: Odbor pevskega zbora Glas. Matice je sklenil na svoji seji dne 11. aprila, da ne dovolji nobenemu članu nastopiti pri koncertih meseca junija tu in izven Maribora. Če od torka naprej ne poseže redno pevskih vaj. Poduk petja je čisto nov in je navzočnost vsakega aktivnega člana conditio sine qua non!

m Veliko zanimanje vlada za šahovsko tekmo, ki bo v sredo 14. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Union. Tekma, igrana po skupinah, se bo dovršila isti večer in se bodo tedaj razdelila darila. — Igra ima vsak igralec prinesli seboj! O darilih jutri!

m Naprava kanala v Vetrinjski ulici. Mestna občina mariborska razpisuje javni natečaj za oddajo naprave cestnega kanala v Vetrinjski ulici. Vsa potrebna posredila, pogoji, proračun in ostali pripomočki se dobe proti povrnitvi lastnih stroškov pri mestnem gradbenem uradu dne 12. t. m. od 12. ure naprej. Pravilno kolektivne ponudbe je oddati pri mestnem gradbenem uradu. Koroška cesta št. 1. II. do četrta 15. t. m. do 12. ure.

m Izgubila se je listnica. Dotičnik, ki jo je našel, se naproša, da pošlje vsaj potni list in dokumente anonimno na naslov naše redakcije. Dokumenti se lasišo na ime Josip Perše.

Narodno gledališče

REPETOAR

Ponedeljek, 12. aprila. Zaprto.

Torek, 13. aprila ob 20. uri »Tosca«. Ab. A. Gostovanje Mitrovičevih.

Sreda, 14. aprila, ob 20. uri »Tosca« ab. B (kuponi). Gostovanje Mitrovičevih.

Četrtek, 15. aprila ob 20. uri »Sadovi prosvete« ab C. Premijera.

Tosca z Mitrovičevima zopet na mariborskem odru. V torek, 13. aprila se vprizori (za ab. A) zopet vledramatična in melodiozna Puccinijeva opera »Tosca« z gostoma gospo in gospodom Mitrovičem iz Zagreba. Ta opera je imela lani tako ogromen uspeh, da je šla v 14 dneh šestkrat. Letos se bo dala predvidoma le trikrat, zato priporočamo, da si abonenti čimprej preskrbe vstopnice. V sredo, 14. aprila se bo »Tosca« ponovila za ab B in kupone.

Tolstojeva satirična komedija »Sadovi prosvete« na mariborskem odru. V četrtek, dne 15. aprila vprizori mariborska drama v režiji g. J. Koviča zanimivo Tolstojeva dramsko delo »Sadovi prosvete«. Naše občinstvo pozna že večkrat najslavnejšega ruskega pisatelja in misleca po znameniti drami »Moč teme«, dalje »Vstajenje« in po drami »Živi mrtvec« katero so nam mojstrsko podali Hudožestveniki. — Živo nasprotje k goraj omenjenim dramam tvori komedija »Sadovi prosvete«. Je to jako posrečena satira, ki na duhovit in zabaven način ironizira spiritizem in vse one, ki se bavijo z njim. Pri predstavi sodeluje ves dramski ensemble.

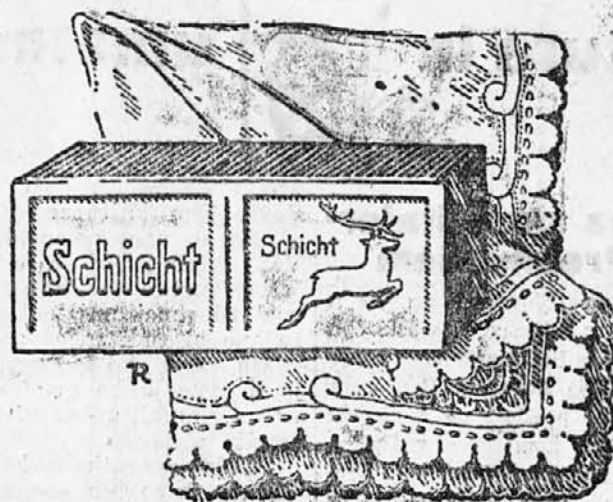
Kino

»APOLO KINO«

predvaja v ponedeljek INRI, torek pa začne predvajati elegantno družabno dramo v 6 činih »Ljubavi nogenj« s plesno patomimo.

»GRAJSKI KINO«

predvaja krasno dramo »Suženi ljubezni«, ki nam vzorno prikazuje trnjevo pot mlade ciganke. Drama je posneta iz pristnega ciganskega življenja, in je vsebinsko globoko zasnovana ter zasluži popolno priznanje.

Nikoli

ni bil najden kos Schichtovega mila, v katerem bi se mogla dokazati tudi le najmanjša potvorba.

Nikoli

ni Schichtovo milo poškodovalo kosa perila.

Vedno

je Schichtovo milo čisto in neškodljivo.

Lahko bi ceno Schichtovemu milu tudi snizali, če bi hoteli: rabiti cenejše surovine in posvečati manjšo pozornost skrbni izdelavi.

Tega ne storimo, ker naše geslo je neomajno:

Schichtovo milo je najboljšje!

Pristno le z znamko Jelena.

Sport

Lov na lisico

Sportno-družabna prireditev mariborskih sekcij avto in motokluba.

(Od našega posebnega poročevalca).

Včeraj popoldan se je vršila na Ptujskem polju zanimiva sportna prireditev tukajšnjih sekcij avto in motokluba, ki je vzbudila tako med članstvom kakor med širšim občinstvom veliko zanimanje.

Točno ob 13. uri jo je »odkurila« lisica — grof Herberstein — na Ptujsko polje, v gozdove in močvirja. Uro kasneje pa so odšli zasledovalci in se kmalu na tržaški cesti pričeli razgubljati v najrazličnejše smeri. Naš avto, last g. Puglia, je že pri Bohovi zasledil sled lisice, ki je zavila na levo v polja in pod železniškim mostom v nepristopne gozdove okrog smodnišnice. Točno eno uro smo raziskovali gozd, v katerem je »vohal« tudi baron Adamovič, a je pri smodnišnici, kakor smo ugotovili, zgubil sled in zavil na levo. Dočim smo bili mi lisici ves čas na petami. Kmalu izza smodnišnice smo prišli na Ptujsko cesto, ki nam ni izdajala nobene sledi. Trd teren in vozila, ki so prihajala in odhajala v smeri Maribor—Ptuj in obratno, so zabrisala vsako sled. Nikjer se ni dalo več ugotoviti znakov zadnje leve »Pirelli« pnevmatike, ki so nam doslej izborni služili v orientaciji. Tavalni smo vzdolj ptujске ceste, med Sv. Miklavžem in Hajdino pa smo krenili proti Sv. Trojici in prevozili vse poljske kolovoze toda vse zaman. »Lisica« je odšla prav do Hajdine in od tam po prečni cesti proti Strnišču. Na primeren mestu je zavozila v neki jarek in se pokrila s plahito in smrekovimi vejami.

Zanimivo je dejstvo, da kakih 16 vozil pasiralo to mesto, ne da bi opazila lisico. Prva je privozila mimo nje ga dr. Rapočeva že 25 minut po startu. Čas je hitro mineval in 5. ura, ko je imela gonja za lisico prenehati, se je približevala. Vsak preganjalec je imel s sabo zalepljeno pismo, ki ga je smel odpreti šele ob petih popoldan. V pismu je bil fiksiran kraj sestanka, po končanem uspelem ali neuspelem lovu.

Fram — je bil končni cilj. Kmalu po petih popoldan so se pričeli zbirati motorji in avtomobili na cestah v smeri proti Framu. Vsi vozači so z napetostjo pričakovali, ali je imel kateri preganjalec srečo, da je našel lisico. Toda nihče ni

pol šestili je »lisica« privozila z velikim truščem in »renčanjem« na kraj sestanka. Kier so jo preganjalec burno pozdravljali. Sportni »zvitorepki« je takoj avtokluba, g. Puglia izročil darilo, krasno srebrno dozo s klubsko emblemo in z vrezanim datumom, nakar se je razvila prav prijetna zabava.

Poslovodeči podpredsednik g. Pinter je imel lep nagovor, v katerem je pozdravil udeležence in zmagovalca lisico — grofa Herbersteina. Poydarjal je, da razni klubi prirejajo sportne prireditve, vendar je ta prireditev bila veliko večjega pomena, ker zbližuje članstvo dveh narodnosti. Če se bomo obojestransko spoznali, bo naša bodočnost na vseh, predvsem pa na gospodarskem polju, znatno boljša. Za izvajanja je žel obilo priznanja.

Po prijetnih družabnih razgovorih zasledovalcev z lisico in po plesnih točkah na pristno vaško »jazz-godbo«, se je pričela razigrana družba razhajati. Avto g. Puglia, pred katerim je vozila njegova soproga, ki je pri montiranju kolesa pokazala prav amerišansko spretnost, je privozil v mesto okrog 10. ure. Nekaj udeležencev je bilo tudi iz Celja, ki so se udeležili prireditve pod vodstvom klubskega predsednika, g. Majdiča.

Številna udeležba je pričala, da ima članstvo obilo smisla za užitka polni sport in da je bila organizacija prireditve v jako večjih rokah. Upamo, da ta prireditev ne bo zadnja, ampak da bo prirediteljem le v dobrodošlo prihodnjem požrtvovalnem delu za razvojem avtomobilistike in motociklizma v naši oblasti.

I. SSK. Maribor: SK. Ptuj

4:2 (1:2)

Pokalna tekma.

Prvo kolo pokalnih tekem je mogel »Maribor« odločiti v svojo korist.

»Maribor«, ki je nastopil brez Wagnerja in Hreščaka I., je celoti popolnoma zadovoljil. Predvedel je precej mlačno, nekoristno igro. Predvsem ni bila na mestu hiperkombinacija pred nasprotnikovim golom; to je pač stari greh mariborskega moštva. Napad se je znašel šele v drugem polčasu. Zastreljal je celo dve »11« m. Obrambni trio dober, krilska vrsta slabejša; dober je bil topot le

Bergant. Mlademu Korošču manjka rutine; priporočali bi mu malo več hitrosti in igranja z glavo. Grda njegova napaka je lovenje žoge z rokami. Marusig požrtvovalen; slab pa je bil predvsem v kritju. Napad je harmoniral. Omeniti je treba krili, predvsem Guja, ki je pokazal prav lepe zmožnosti na tem mestu. Unterreiter na desni zvezi dober; njegovi lepi strelji pa so se končali žal v outu. Srednji napadalec tupatam malo prepočasen, zlasti v podajanju žoge ni bil popolnoma siguran. Miro nevaren. Kot strelec ne haš na višku. (Krasen je bil njegov volley goal.)

Ptuj je tipično horbeno moštvo in precej vigrano. Dobri sta predvsem obrambni trio in levo krilo. Nevarna v napadu sta Kopčić in srednji napadalec. Krilska vrsta slaba; poraz Ptuja gre predvsem na njen račun, ker oddaja žoge brezsmiselno.

Scortali za Maribor: Gujo 2, Vodeb 1. Unterreiter 1. Enaistmetrovki za Ptuj: Kopčić in Šoster. Razmerje kornerjev 9:3 za Maribor.

Sodnik g. Oton Planinšek zelo dober. —az—

SD Rapid: SK Merkur 11:2 (4:1).

»Rapid« je včeraj odigral drugo prvenstveno tekmo in zmagal z visoko goal diferenco. Golsecare znaša doslej za Rapid 5:21, ker je »Mura« izgubila z 0:3 a »Ptuj« s 3:7. S tem porazom je Merkur potisnjen na četrto mesto z 8 točkami, a »Rapid« na prvo s 16 točkami, dočim ima Maribor 15 točk.

Igra je bila v obeh polčasih precej odprta. Tempo je diktiral »Rapid«. Lepo igro so predvedli halfi »Merkurja«, dočim je bil napad jako slab. Močno se je občutilo, da manjka Pollak, duša napada. —Tudi goalman je storil svojo dolžnost.

»Rapid« je predvedel lepo igro. Hitri tempo napada in sijajna podpora halfov, sta mu omogočila zaslužno zmago. Glede prvenstva v mariborskem okrožju mu menda že danes lahko prisodimo prvo mesto.

SD Rapid. Old boys: I. b. 2:1 (0:0).

Predtekmo včerajšnje prvenstvene tekme sta odigrali omenjeni moštvi in predvedli skrajno ležerno igro. Sodil je g. Nemec, kakor običajno.

Dar lahkoatletski sekciji ISSK Maribora. Poslovodeči podpredsednik mariborskega avtokluba g. Pinter in ravnatelj g. Toman sta darovala lahkoatletski sekciji ISSK Maribora 100 Din. Prisrčna hvala!

Ljubljana: Celje 4:3

V Celju se je včeraj vršila medmestna tekma med reprezentancama omenjenih mest. Za Ljubljano je nastopilo kompletno moštvo ASK Primorje, ker so igralci »Ilirije« nastopili v prvenstveni tekmi za svoje barve.

Domačini so nudili obilo odpora in so si mnogo prizadevali. Posebno trd oreh je bila obramba, ki je izborno branila svoje stališče. Napad je bil slabejši, vendar je predvedel dovolj smiselno igro.

Gostje niso pokazali tega, kar se je od njih pričakovalo, posebno če primerjamo ogromen rezultat, ki so ga dosegli napram ISSK Mariboru.

Sodnik g. Ochs je sodil jako dobro.

Hazena

I. SSK. Maribor: reprezentanci Rapid-Merkur

3:0 (0:0).

Včeraj dopoldan bi se morala vršiti tekma med omenjenima družinama, pri kateri bi kandidati za hazeno sodnike polagali izpite. Ker pa je bil delegat hazeno saveza najbrže prepozno obveščen, ni prispel in izpiti se niso vršili. Vendar sta družini kljub temu nastopili in predvedli jako slabo igro. Posebno »Maribor« ni imel nikake homogenosti in v prvi polovici izredno slab placement. Napad se nikakor ni mogel vigrati. Najlepšo igro je predvedlo desno krilo. V obrambi pa je bila branilka izborna. Od nasprotnic sta se odlikovali predvsem vratarica in levo krilo. Obramba je krila jako dobro.

V drugi polovici je »Maribor« prišel nekoliko v tempo, vendar je predvedel mnogo slabšo igro kot v tekmah jesenske sezone. Tehnično so sicer napredovale, predvsem lovljenje žoge je bilo jako precizno, manjka pa jim orientacija v polju, predvsem pa pred golom.

Sodnik je bil dober.

Francija: Belgija 4:3 (3:0).

Včeraj se je vršila v Parizu tekma med reprezentancama Francije in Belgije, ki je končala z nepričakovano zmago Francozov. Gledalcev 20 tisoč.

Bavarsko južnonemški prvak.

V odločilni tekmi ki se je vršila včeraj v Münchenu je Sp. V. Fürth podlegel F. K. Bayern s 4:3. Že pred pričetkom tekme je morala policija zapreti dohode na igrišče ker je bilo prenatoljeno (26.000 gledalcev)

Kultura in

umetnost

Zgodovina slov. štajerske s Prekmurjem

Kot VII. del zbirke »Slovenska zemlja« je Slov. Matica pravkar izdala zgodovinski opis Slovenske Štajerske in Prekmurja izpod spretne peresa prof. dr. Kovačiča. Pred nami se razvija vsa naša prošlost od kamenene dobe tja do mirovne konference v Parizu, kjer se je pisatelj mudil l. 1919. V tem širokem okviru je na osnovi vseh dosedanjih pomembnih razprav in razprav po novih vidikih zajeta celokupna zgodovina zelenega Štajerja in sosednjega Prekmurja in sicer tako, da iz pričujočega orisa odsevajo hkrati važnejši evropski dogodki. Zlasti pa je pisatelj seveda posegel mimogrede v razvoj ostalih slovenskih pokrajin. Poleg velikopoteznih časovnih tokov spoznaš iz tega tehtnega dela obilico slikovitih podrobnosti iz vseh področij, ki bodo zanimala slehernega rojaka z juga ali zapada, posebno pa še s severa in vzhoda. Kdor ve, s kako vneto se romanski in germanski narodi bavijo s proučevanjem svoje preteklosti, ki bodi vsakomur učiteljska za bodočnost, bo moral seči po tem lepo opremljenem spisu, ki je navzlic velikemu obsegu (422 str.) vendar izredno poceni (60 Din za člane, 70 Din za nečlane).

Čehi in Slovenci

V Bratislavi je nedavno izšla izborna študija dr. Franka Wolmana o slovenski dramati. Študija je pisec posvetil Antonu Linhartu, prvemu slovenskemu dramatik, čigar »Županove Mice« se je igrala v letu francoske revolucije — 1789. Kritiki »Lidovych Novin« pravi v poročilu o tej knjigi: »Vso to dobo (t. j. 140 let od vpriizoritve »Županove Mice« sem) se uveljavlja v razvoju slovenske drame znaten češki vpliv. Avtor »Županove Mice« je po očetu moravski Čeh iz Ivančice Anton Tomaž Linhart, češke igre so se dajale v slovanskih čitalnicah v šestdesetih letih, s češkim komadom (Svoboda »Smeri življenja«) se je otvorila scena na deželnem ljubljanskem gledališču. Čeha Inenann in Dobrovsky s češkimi igralci sta dala Slovincem prvi stalni gledališki ansambl. Češki vpliv je smotrenejši in trajnejši od vpliva sosednih Hrvatov in gledališkega življenja v Zagrebu in je sigurno eden izmed najlepših dokumentov slovanske vzajemnosti.«

Kakor v dramatik, tako se je češki vpliv mnogo uveljavljal v vsem ostalem

slovenskem kulturnem življenju. Našo glasbo so nam pomagali zgraditi Čehi. Vse to nam priča, da je ideja jugoslov.-češkoslovaške vzajemnosti poglavalna med Slovenci najgloblje korenine. Zakaj ne bi tudi sedaj ostali v najbližjih stikih s Čehi, ko se Čehi krasno razvijajo in nam lahko nade veliko tega, kar so preje nudili našemu izobražencu zgolj nemški viri?

Glede dramatike in književnosti pa bi omenili, da se Čehi danes znatno bolj zanimajo za našo literaturo in naš repertoar nego mi za češko. Koliko se samo prevajajo jugoslov. dela na češki jezik in koliko se prevajajo češka na slovenski in srbohrvatski jezik? In naš repertoar? V Mariboru smo videli bore malo čeških komadov, dasi jih je bogata izbira, ki daleko odtehtajo plehko dunajsko blago.

x Mirko Pretnar: V pristanu. 1926. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. V času, ko so zbirke čiste lirike prava redkost, je izšla knjiga »V pristanu...« pesmi mladega lirika, ki je že kot sotrudnik »Lj. Zvon« in »Doma in sveta« vzbujal pozornost. Ta knjiga nas spet povede nazaj v prijetan tihe poezije, kakor je vzklikala v dotiko z našo zemljo in ob dihu našega neba. To je čisti odmev resničnih lirskih doživetij, ki jim je tuje vsako hlastanje po duhovnih prenapetostih in neiskrenostih. Prav tako kot vsebina, ki ji je glavna snov nečrna erotika in globoko občutenje utripov narave, je tudi oblika zaokrožena mirna in ubrana. Sploh je ta zbirka prelep pozdrav domovini, ki ga pošilja avtor iz Pariza, kjer živi že tretje leto. — Zbirko toplo priporočamo vsem tistim, ki so v naših praktičnih časih vendarle še žejni prave umetnosti in radi vzamejo v roko tudi po opremljeno knjigo.

x Ivan Lah, Pepeluh. Narodna pravljica v šestih dejanjih — Zbirka gledaliških iger. Oder 14. zvezek — 1926. Str. 72. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. V dramatski obliki je obdelal Ivan Lah znano narodno pripovedko o očetu, ki je imel tri sinove: dva sta bila pametna a tretji je bil neumen. Rekli so mu Pepeluh. Ker je izpolnil očetu željo in stražil na njegovem grobu, mu je izročil srebrno piščalko. Znjó se mu je izpolnila vsaka želja in piščalka mu je končno pripomogla, da si je v tekmovalstvu pridobil kraljico za ženo. Pepeluha so igrali v Mariboru in Ljubljani. Igra je vpriizorljiva tudi na manjših odrih, lahko tudi v skrajšani obliki. — Ideja igre je nacionalna in podaja neka-

ko sliko našega narodnega vsajenja. Saj je bil ves naš narod tak »Pepeluh« in šele velika sila domovinske ljubezni ga je dvignila na prestol. Igra bo dobrodošla tudi za šolske odre, ki jo bodo pa mogli vpriizorjati le v skrajšani obliki.

Pêle-mêle

x Tiskovni zakon drugod. Tudi drugod imajo tiskovne zakone, ki so včasih jako čudni. Tako določa tiskovni zakon države Peru, da mora izdajatelj tiskanih publikacij, ki objavi spis, kateri ni v skladu z dobro moralno, plačati toliko globe, kolikor stane 1500 izvodov: v slučaju neizterljivosti pa mora štiri mesece pokopati mrliča na javnem pokopališču.

x Kedar se začnemo starati. V »Časopisu čeških lekařů« je objavil predstojnik zavoda za starostne bolezni prof. dr. Eiselle razpravo, v kateri pravi, da se ne dajo določiti meje posameznih človeških dob. Približno se navaja 65. leto kot začetek starosti, so pa tudi tu individualne izjeme; star latinski pregovor pravi, da se starost ne meri po letih marveč po življenjski moči. Življenje slehernega bitja se deli na tri dele: dobo rasti, dobo zrelosti in dobo starosti, ko izginja telesne in duševne moči. Starost in smrt sta naravna pojava tako kot rojstvo. Zadnja življenjska doba je najtežja, ker mora človek zreti, kako boljbolj peša in kako gineva vse, kar je tvorilo vsebino njegovega bitja. Zato se smatra starost za najhujšo, ki ga je treba kolikor le mogoče odgoditi. Osmi grški modrijan Mimmermos je prosil bogove, da bi mu prihranili starost in mu dali preje umreti. Gerokomija — veda, ki se bavi s podaljšanjem življenja, se je začela že v starem veku, ko so si izvoljeni ljudje skušali podaljšati življenje z različnimi eliksirji in coprnjami; vendar pa že v teh eliksirjih srečujemo prve rahle slutnje o današnjih pomlajevalnih sredstvih. Tudi telesno toploto in magnetizem so že v davnih časih rabili v ta namen. Cohausen piše v svojem traktatu iz 18. stoletja: Dih jetičnikov je okužen in lahko povzroči bolezen; logično je, da mora dih mladih deklek vplivati ugodno. Ne sme se pa zaiti v intimnejše stike, kajti že stari Averhoes pravi, da je za starca največje zlo mlada žena. — Rochefoucauld meni, da je starost tiran, ki pod smrtno kaznijo prepoveduje uživati mladostno veselje. Oni, kdor se ume starati, najde časoma užitek v svojih nevoljah. Pravilno higijensko življenje, bivanje na prostem zraku, telesne vaje, zlasti navadna telovadba in skrb za telesno snago, ohranjajo še dolgo mladostno svežost. Danes se ljudje kasneje starajo nego za časa naših prednikov; hvala gre večji telesni higijeni, ter higijeni stanovanj in obleke. Težki življenjski boji, združeni s pogostimi razočaranji, nas sicer utrjujejo in pospešijo staranje, tako da je že Montaigne dejal,

da starost zapusti več gub v duši nego na obrazu; kljub temu pa najdemo mladostna obličja pogosteje pri revnih nego pri bogatih ljudeh. To je zasluga njih preprostega in skromnega življenja. — Premožni ljudje se preveč hranijo, ne poznajo skromnosti pri jedanju in pijači in se radi tega hitreje starajo. Kar se tiče zmernega uživanja vina, se zdi, da v starih letih ne vpliva škodljivo. Ko je 104 leta starega Herbelleta vprašal kralj Ludovik 14., kako je živel, da je postal tako star, mu je le-ta odvrnil: »Sir, ko sem bil 50 let star, sem zaprl srce in odprl klet.« Seve, tega ne smemo razumeti napak. Malo alkohola vpliva v starih letih okrepčevalno, nezmernost pa je zlasti še za starca pogubonosa.

x Zenska in diplomatija. Lalla Vanderveldova, soproga znanega belgijskega politika in predsednika II. internacionale, je izdala v neki londonski založbi svoje spomine na vojno. Gospa se je namreč mudila med vojno delj časa v Ameriki, kjer je nabirala prispevke za Belgijo, ki so jo tačas opustošile nemške čete. Po vrnitvi v Evropo so jo sprejeli razni antantni državniki in diplomate. Poincaré je govoril z njo, kakor da bi govoril na govorniški tribuni. Gospa ga je nekaj časa poslušala, nato pa se je demonstrativno obrnila k oknu. Zda je Poincaré spoznal svojo napako in je govoril tako kot se govori z normalnim inteligentnim človekom. — Lloyd George je moral tudi tej Belgijčanki pokazati, da bi dobil v zemljepisni slab red, če bi ga poslali v nižjo gimnazijo. Vprašal je damo, ali se v Luxemburgu govori v flamski. — Vanderveldova pripoveduje o njem še eno anekdoto: Na dan podpisa versailleskega miru je sedel v zrealni dvorani tik Clemenceauja. Lloyd George je vprašal svojega francoskega tovariša, ali se je kedaj v tej dvorani zgodilo kaj važnega. »Tigre«, ki mu je bilo znano, da se Lloyd George slabo spozna v zgodovino, mu je zabrusil: »No, da, zgodilo se je nekaj važnega. Leta 1871. je bilo tu proklamirano nemško cesarstvo. — Italijanski državnik Viviani je Vanderveldovi pripovedoval, da se je učil govorništvu pri igralci Karmeliji Silvanu in da se še vedno uči vseh govorov na pamet, stoječ pred zrcalom. — Pri Briand obuduje Vanderveldova njegovo čudovito sposobnost, da vse hitro zastopi in da zna imeti krasne govore o nečem, o čemur ni imel pred nekaj dnevi, da, urami niti pojma.

Župančičeva »Beseda o Prešernu marib. mladini«

se dobiva v posebnem ponatisku po 50 p. kos v naši upravi.

Kupujte in dajajte mladini in ljudstvu!

Zahvala.

Za izkazano sočutje povodom izgube naše hčere oziroma sestre

Pavle Grgič

izrekamo tem potom svojo iskreno zahvalo vsem ki so pokojnico spremlili k večnemu počitku, posebno darovalcem vencev in cvetlic, kakor tudi nosilkam in nosilcem krste.

Maribor-Radvanje, dne 12. aprila 1926.

Družina Grgič

RAZPRODAJA

konkurzne mase I. Baloh-a v Mariboru, Gosposka ulica 15, obstoječe iz galanterij, in modnega blaga, igrač ter raznega pletenega blaga in drobnine se vrši od 14. t. m. naprej. Razprodajalo se bode po večjih ali manjših partijah. Trgovci se opozarjajo na ugodno priliko z ozirom na nizke cene. Ogled blaga dnevno od 11—12 ure po prijavi pri konkurznem upravitelju dr. Danilu Komavli, odvetniku v Mariboru.

702

Pristopajte CMD!

Razglas.

Z dne 19. aprila 1926 ob 9. uri dopoldan se bode prodalo v hiši Cankarjeva ulica 1 razna uprava za specerijsko trgovino, vse v najboljšem stanju. Naprava se odda tudi en bloc. Interesenti se vabijo na ogled, in sicer dne 14., 15. in 16. aprila od 11.—12. ure predpoldan.

720

Potovalne kovčke, kasete

damske torbice, ga-naše, nahrbtniki in razne torbarske izdelke v veliki izbiri priporoča

IVAN KRAVOS

Aleksandrova cesta 13.

608

Narodni dom Oset
štajerska klet
Prvovrstna vina, znižane
jeni hrani. Kegljščice. 724

Štavljišča Tezno, Zrkovec, pri-
pravna za kolonijo, tudi po-
samočno na prodaj. Ponudbe:
Kreditna-stavbna zadruga, Moj-
mir, Rotorški trg. 717

Razstava gradbenih vzor-
cev za ceneze male stano-
vanjske hiše, se projektira.
Pojasnila daje »Marstan«, grad-
beni oddelek, Rotorški trg. 716

Ipaina soba, kompletna, jo-
stina soba, kuhinja, slike in
razno drugo na prodaj. Naslov
v upravi. 719

Pleke, ševlje, kuhinjska po-
soda na prodaj. Naslov v upravi
»Tabara«. 718

Legitimacije — dr. nastav-
ljeni znižane cene — Foto-
ateljé Japelj M., Aleksandrova
c. 25 III, »Trgovski dom«. 3

Tiskar: Mariborska Tiskarna v Mariboru, predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj. Urednik Božidar Borko, novinar, Izdajatelj: Konsorci »Tabora«
predstavnik: Vekoslav Spindler, novinar. Vsi v Mariboru.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

E 451/26-8

Dražbeni oklic.

Dne 18. maja 1926, dopoldne ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 25 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga: Grajska vrata, vl. št. 290, cenilna vrednost: Din 176.333.—, najmanjši ponudek: Din 88.166.50.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdravitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru,

dne 3. aprila 1926.

722